

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1869.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN,
1870.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1869.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN,
1870.

Innehåll.

	Sid.
1:o Jernhandteringen:	
Malmuppföringen.....	4.
Tackjernstillverkningen.....	10.
Gjutgodstillverkningen.....	13.
Stångjernstillverkningen.....	15.
Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen.....	17.
Jernrörelsen på vågarna.....	18.
2:o Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken: (guld; silfver; koppar; nickel; messing;).....	20.
3:o Diverse Verk och Tillverkningar: (kopparhamrar och kopparvalsverk; gjutgoods af annan metall än jern; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; kopparvitriol; jernvitriol; rödfärg; alun; blyerts; porfyr; marmor; stenkol;).....	22.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1865-1869 åstadkomna produkter.....	26.
5:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bruks- och bergverksrörelsen; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bruks- och bergverksrörelsen;).....	27.
5:o Inmutningar och Hvilostånd.....	28.
6:o Förändringar genom anläggning eller nedläggande af Verkstäder.....	29.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Jemlikt Nädig föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium härmed afgifva underdånig Berättelse rörande Bergshandteringen i Riket för bruksåret 1869, med redogörelse, under särskilda rubriker, för de förhållanden, berörda Berättelse bör omfatta.

1:o) **Jernhandteringen.**a) **Malmuppföringen.**

Under bruksåret hafva, på sätt här nedan finnes närmare angifvet, blifvit upphentade 13,920,633 centner 95 æ bergmalm samt 147,215 centner 25 æ sjö- och myr-malmer.

De grufvor, som under året varit bearbetade, äfvensom de belopp bergmalm, hvilka ur dem erhållits, äro följande:

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	æ
Norrbottns Län:				
Gellivaara Socken	Gellivaara malmfält, försvarsvis	12	—	—
	Töreforsgrufvan	4	1,976	—
	Summa för Norrbottens län	16	1,976	—
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolsågrufvan, försvarsvis.....	1	—	—
Kalls Socken	Grötomsgrufvan	1	15	25
Tännäs Socken	Förhoppningsgrufvan	1	4,050	40
	Summa för Jemtlands Län	3	4,065	65
Gefleborgs Län:				
a) <i>Helsingland:</i>				
Voxna Socken.....	Gymås malmfält.....	1	19,500	—
Skogs Socken	Östra Magmyregufvan.....	1	6,000	—
b) <i>Gestråkland:</i>				
Ofansjö Socken.....	Hammargrufvan	1	4,821	—
	Storsvedsgrufvan.....	1	1,581	—
	Rotbrogrufvan	1	1,750	—
Thorsåkers Socken	Nyängsgrufvorna	4	189,912	—
	Noregrufvan och Toregrufvan.....	2	2,179	—
	Penningegrufvorna	4	71,712	—
	Malmbergsrödjningsgrufvan	1	212	—
	Göskegrufvan	1	24,603	—
	Svedmossegrufvan	1	11,772	—
Årsunda	Sjöhagsgrufvan.....	1	43,218	—
	Sågsvedsgrufvan	1	2,340	—
Östra Fernebo Socken	Rödängsgrufvorna	1	78,444	—
	Summa för Gefleborgs Län	22	458,044	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner	₤
Upsala Län:				
Films och Dannemora Socknar	Dannemora malmfält	20	615,516	—
	Ragnhildsgrufvan	1	38,281	—
	Erik-Blomsgrufvan	1	230	—
	Elisabetsgrufvan	1	568	—
Alunda Socken	Hammarinsfältet	5	117,055	—
Lena Socken.....	Sahlsta malmfält.....	2	46,017	—
	Brunna Norrgrufva	1	19,492	—
	Summa för Upsala Län	31	837,159	—
Stockholms Län:				
Vahlö Socken	Vigelsbo malmfält.....	3	185,100	—
	Tomtagrufvan	1	7,448	—
Börstils Socken	Nya Jonsgrufvan	1	2,500	—
	Grindgrufvan	1	13,200	—
	Sandgrufvan, försöksvis	1	—	—
	Skedika grufvor.....	2	90,000	—
Hargs Socken	Björstagrufvan.....	1	5,624	—
Häfverö Socken	Herrängs malmfält	10	130,704	—
Österhanninge Socken	Utö malmfält	6	128,508	—
	Summa för Stockholms Län	26	563,084	—
Kopparbergs Län:				
Leksands Socken	Välsvedsgrufvan	1	6,973	—
	Qvarnbacksgrufvorna	2	51,848	—
	Bäcksvedsgrufvan	1	10,344	—
Åls Socken	Halsarfsbergsgrufvan	1	1,872	—
Svärdsjö Socken	Vinkärnsfältet	5	516,708	—
	Sjögrufvan	1	5,400	—
	Försöksvis	4	—	—
Kopparbergs Socken	Harmsarfsgrufvorna	1	28,422	—
Stora Tuna Socken.....	Hästbergsfältet.....	2	118,439	—
	Örnsgrufvan	1	4,870	—
	Rommegrufvorna	2	170,897	—
	Hästhagsgrufvorna.....	3	42,198	—
Säters Socken	Stora Bispbergsgrufvan.....	1	259,236	—
	Vestra Bispbergsgrufvan	1	36,264	—
	Tägtgrufvan	1	26,784	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔	
Säters Socken	Broddgrufvan	1	1,020	—	
Hedemora Socken.....	Knappkänsgrufvan	1	28,704	—	
Husby Socken	Rällingsbergsgrufvan	1	122,651	—	
	Engelsforsgrufvorna	2	51,468	—	
Garpenbergs Socken	Försöksvis	1	—	—	
	Svartfjällsgrufvan	1	13,176	—	
	Dormssjögrufvan.....	1	3,008	—	
	Rullshyttegrufvan	1	33,804	—	
	Långviksgrufvorna	2	98,040	—	
Folkärna Socken	Knutsbogruvan	1	5,100	—	
By Socken.....	Vestansjögrufvorna	2	42,012	—	
Grangärdes Socken	Östra och Vestra Ormbergsfälten	8	555,483	75	
	Grängesberget	4	119,745	—	
	Risbergsfältet	6	120,167	—	
	Ormgrufvan	1	9,450	—	
	Fjätterbäcksfältet	1	4,680	—	
	Bultargruvan	1	7,320	—	
	Ilmyregruvan	1	10,315	—	
	Fäbobacksgrufvorna	2	35,610	—	
	Försöksvis	1	—	—	
	Ludvika Socken	Finnäsfältet	3	121,905	—
		Ivikefältet	3	98,210	—
		Gräsbergsfältet.....	4	477,315	—
		Häcksberget	1	16,350	—
Norrbärkes Socken	Östanbergsfältet	4	130,050	—	
	Nyberget.....	1	34,560	—	
	Gesbergsgruvan	1	7,470	—	
	Marnäsgrufvan	1	180,000	—	
	Siksjöbergsgruvan	1	12,000	—	
Summa för Kopparbergs Län		85	3,619,868	75	
Vestmanlands Län:					
Norbergs Socken	Risbergsfältet	8	637,154	—	
	Morbergsfältet.....	6	401,356	—	
	Smörbergsfältet	2	91,947	—	
	Klackbergsfältet	4	393,227	—	
	Sjusternegrufvan.....	1	12,000	—	
Aldelbergs- och Uddevallagrufvorna	2	102,900	—		

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	Ⓔ
Norbergs Socken	Badstugugruvnan	1	90,113	—
Vestanfors Socken.....	Flinthedsgruvnan	1	4,200	—
Skinnskattebergs Socken	Främshyttegruvnan	1	23,000	—
	Bastnäsgrufvorna	2	78,600	—
	Bäckegrufvan	1	60,830	—
Sala Socken	Springan och Lungdalsgruvnan	2	52,200	—
	Gräskärrsgruvnan	1	3,000	—
	Lundsgruvnan	1	600	—
	Sjövassgruvnan.....	1	700	—
	Summa för Vestmanlands Län	34	1,951,847	—
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergsfältet.....	2	83,085	—
	Östra Beateviksgruvnan.....	1	2,715	—
	Sjöände-Kärrgruvnan	1	330	—
	Kärrfallsgruvnan	1	1,050	—
	Slättfallsgruvnan	3	10,875	—
	Ställbergsfältet.....	1	16,110	—
	Smedbergsfältet	1	3,750	—
	Svartviksfältet	6	176,008	50
	Limbergs Mossgrufvor	2	60,000	—
	Försöks- eller försvarsvis	13	—	—
Ramsbergs Socken	Håkansbodafältet	1	10,755	—
	Strossafältet	2	95,904	—
	Kärrgrufvefältet	3	70,534	—
	Försöks- eller försvarsvis.....	2	—	—
Lindes Socken.....	Gränshyttefältet	1	49,920	—
	Ingelshyttefältet	2	54,000	—
	Guldsmedshyttegruvnan	1	2,580	—
	Stripgrufvefältet	1	252,000	—
	Grönvoldsgrufvorna	2	37,506	—
	Östra Fanthytt mark, Carlbergsgruvnan.....	1	2,850	—
	Limnäs mark, Haggruvnan.....	1	19,215	—
	Aspagruvnan	1	300	—
	Försöks- eller försvarsvis.....	7	—	—
Hjulsjö Socken	Bredsjö Bruks mark	4	70,020	—
	Fallabergsgruvnan	1	6,000	—
	Ånnenäsfältet	1	34,035	—
	Ånsjö allmänning	1	60,000	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.								
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔							
Hjulsjö Socken	Försöks- eller försvarsvis.....	6	—	—							
Hellefors Socken	Stora Björnhöjdeguruvan	1	14,640	—							
Grythytte Socken	Högborns-fältet.....	5	139,725	—							
Nora Socken.....	Finnbergsfältet.....	1	21,000	—							
	Dalkarlsbergsfältet	6	315,440	—							
	Vikersfältet	2	100,000	—							
	Pershyttefältet.....	6	290,850	—							
	Åshyttefältet	2	54,520	—							
	Stribergsfältet	10	654,660	—							
	Ringshyttefältet	3	106,980	—							
	Klackafältet	3	210,000	—							
	Skärhyttefältet.....	2	39,550	—							
	Fogdehyttefältet	2	11,440	—							
	Hvilarefältet	1	63,220	—							
	Jernboås Socken	Malmbergsåsgrufvan	1	7,000	—						
		Lakängsgrufvan	1	38,400	—						
Slotterbergsfältet.....		1	51,600	—							
Rösbergsfältet		1	6,250	—							
Qvistbro Socken.....	Kronobergsgrufvorna	2	1,000	—							
	Guldsmedsbodagrufvorna	3	1,700	—							
Vinteråsa Socken	Hesselkullagrufvan	1	17,260	—							
	Sanna grufva	1	28,430	—							
Summa för Örebro Län		124	3,293,207	50							
Vermlands Län:	Philipstads Norra och Vestra Bergslag	Bruten malm.	Småmalm.	3	201,430	—					
		Centner.	Centner.								
	Nordmarksfältet	119,040	82,390	3	201,430	—					
	Tabergsfältet	244,910	53,170	3	298,080	—					
	Finnmossefältet	67,630	29,390	1	97,020	—					
	Finnshyttefältet.....	115,545	44,135	3	159,680	—					
	Spridda grufvor	9,570	1,220	3	10,790	—					
	Summa	556,695	210,305	13	767,000	—					
	Philipstads Östra Bergslag.....	Persbergs och Yngshytte-	710,648	452,099	27	1,162,747	—				
		fälten									
Långbans grufvor		37,540						67,530	3	105,070	—
Kroppa grufvor		22,400						15,035	4	37,435	—
Spridda grufvor		325,850						124,658	18	450,508	—
Summa	1,096,438	659,322	52	1,755,760	—						
Summa för Verml:s Län	1,653,133	869,627	65	2,522,760	—						

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
Södermanlands Län:				
Floda Socken	Högsjö och Stafs grufvor	3	98,300	—
Sköldinge Socken	Sofia, Vilhelmina, Korslöts och Kantorps grufvor	5	77,000	—
Österåkers Socken	Askö grufva	1	30,000	—
Gåsinge Socken	Porthåls och Bredsjönäs grufvor	3	33,500	—
Tunabergs Socken	Skeppviks grufva	1	960	75
	Kärrgrufvan	1	5,200	—
	Löfdalsgrufvan	1	4,000	—
Svårtuna Socken	Sjösa grufvefält	1	11,200	—
	Förohla och Reinholds grufvor	1	68,000	—
Dunkers Socken	Starrsätters grufva	1	27,828	—
	Summa för Södermanlands Län	18	355,988	75
Östergötlands Län:				
Skällviks Socken	Nartorps grufvefält	1	103,852	—
	Summa för Östergötlands Län	1	103,852	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken	Taberget	29	194,662	60
Fröderyds Socken	Ingamåla grufva	1	11,244	—
Ökna Socken	Granebergs grufvor	2	1,594	—
	Försvarsvis	2	—	—
Gällaryds Socken	Flathalla grufva	1	800	—
Ljunga Socken	Sörsjö grufva	1	480	70
	Summa för Jönköpings Län	36	208,781	30
	Summa för hela Riket	461	13,920,633	95

Sjö- och Myr-malmer

hafva blifvit upptagna till följande belopp:

i Örebro Län ur sjön Vettern	2,000	—
i Skaraborgs Län ur sjöar i Brandtorps och Daretorps Socknar	1,200	—
i Calmar Län ur 5 sjöar och åtskilliga myr-malmstäger	13,786	50
i Jönköpings Län för 3 masugnar	27,804	35
i Kronobergs Län för 6 masugnar	102,424	40
	Summa	147,215 25

Det sålunda uppfordrade beloppet bergmalm öfverstiger det under året 1868 upphemtade med 1,326,194.80 centner, och är det största, som under något år erhållits. Öfvannämnda, under året 1869 uppfordrade belopp sjö- och myr-malm, åter, understiger det år 1868 erhållna med 106,959.70 centner.

Enligt uppgift ur Tulljournalerna äro under kalenderåret 1869 ur Riket utförda 222,909 centner jernmalm, hvaremot enahanda slags utförsel året 1868 uppgick till 283.424 centner.

b) Tackjernstillverkningen.

Under året hafva 199 masugnar varit begagnade. Blåsningstiden har utgjort tillsammans 37,381 dygn 3.2 timmar; och har tillverkningen uppgått till 6,872,522 centner 28 æ , deraf 173,494 centner 2 æ gjutgods åstadkommits direkt ur masugnarna. I de orter, der tiondetackjern ännu finnes påfördt, har tiondefrihet blifvit vederbörande tillgodoräknad för 2,263 dygn 21 timmar, hvaraf 675 dygn 4 timmar i anseende till ny blåsning och 1,588 dygn 17 timmar på grund af frihetsår. För den så kallade Vesterbergslagen, i Kopparbergs Län, äfvensom för Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, i Gefleborgs Län, har, så vidt inkomna uppgifter gifva vid handen, icke heller för nu ifrågasvarande år något tiondetackjern blifvit påfördt, ehuru, på sätt Collegium i sina tvänne senast afgifna underdåniga Berättelser omförmält, sistnämnda orter jemväl äro att betrakta såsom åtnjutande bergslagsprivilegier.

Af det debeterade tiondetackjernet 21,206 centner 62.59 æ , hafva 6,802 centner 3.59 æ anmälts till leverering in natura.

I nedanstående tabell, Lit. A., äro nämnda förhållanden, i afseende å produktion äfvensom i fråga om erlagdt tiondejern, upptagna särskildt för hvarje Län, der, i förra fallet, tackjernstillverkning egt rum, och, i senare hänseendet, tackjernstionde utgått.

Lit. A.

Tackjernstillverkningen, året 1869.

Belägenhet.	Antal masugnar.		Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.						Tiondefri blåsningstid.				Tiondetackjern.			
	Län.	Obegagnade.	Dygn.	Timmar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.		Egentliga fridygn.		På grund af frihetsår.		Hela beloppet.		Levereradt in natura.	
					Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Dygn.	Timmar.	Dygn.	Timmar.	Centner.	æ	Centner.	æ
Norrbottnens.....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottnens...	2	2	276	6	47,563	40	1,776	90	49,340	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesternorrlands.	1	4	556	14.2	91,679	—	3,140	60	94,819	60	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands.....	1	1	40	15	1,646	—	—	—	1,646	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefleborgs.....	8	20	3,409	—	761,307	—	4,027	—	765,334	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala.....	7	4	646	—	143,086	—	4,130	—	147,216	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms.....	3	2	224	—	42,615	—	1,816	—	44,431	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs.....	17	47	8,404	4	1,608,583	42	10,677	29	1,619,260	71	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestmanlands.....	9	17	2,999	23	548,793	11	8,307	60	557,100	71	128	—	240	—	3,631	85.92	2,639	18.59
Örebro.....	19	51	11,088	14	1,906,742	90	108,493	95	2,015,236	85	366	17	1,348	17	11,489	59	4,162	85
Skaraborgs.....	—	1	244	12	33,343	66	576	89	33,920	55	—	—	—	—	—	—	—	—
Vermlands.....	8	24	5,308	14	1,018,236	27	10,608	98	1,028,845	25	140	11	—	—	5,636	12	—	—
Elfsborgs.....	—	1	36	11	5,210	85	209	65	5,420	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	2	6	1,362	—	161,616	29	9,214	5	170,830	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands...	1	3	890	—	178,244	—	1,120	75	179,364	75	—	—	—	—	—	—	—	—
Calmar.....	6	5	620	—	73,128	50	2,065	73	75,194	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings.....	6	8	841	10	56,487	66	481	63	56,969	29	40	—	—	—	449	5.67	—	—
Kronobergs.....	6	3	433	—	20,745	20	6,847	—	27,592	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	102	199	37,381	3.2	6,899,028	26	173,494	2	6,872,522	28	675	4	1,588	17	21,206	62.59	6,802	3.59

Den sålunda åstadkomna tillverkningen öfverstiger den för året 1868 med 683,293.94 centner och är den största, som för något år finnes uppgifven.

Fördelas, på sätt förut skett, tackjernstillverkningen å nedannämnda Bergslager och öfriga orter i Riket, med angifvande af antal begagnade masugnar, blåsningstid, tillverkningsbelopp, dygnstillverkning samt medelbelopp för hvarje masugn af blåsningstid och tillverkning, med sistnämnda medelbelopp äfvensom tillverkningsbeloppen utjemnade till hela tal, så finnes förhållandet derutinnan för bruksåret 1869 hafva varit följande:

Lit. B.

Tackjernstillverkningen inom och utom Bergslag, året 1869.

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstillverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.	
		Antal.	Dygn.			Timmar.	Centner.
	<i>Inom Bergslag.</i>						
Vester-Bergslagen i Kopparbergs Län	24	4,066	3	704,609	173.29	169	29,355
Norbergs Bergslag i Vestmanlands Län	15	2,598	7	473,724	182.32	173	31,582
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs Bergslager i Örebro Län	23	4,706	7	825,960	175.50	205	35,911
Nora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län	22	5,199	3	947,881	182.32	236	43,085
Philipstads Bergslager i Vermlands Län	18	3,779	7	721,894	191.01	210	40,105
Summor och medeltal	102	20,349	3	3,674,068	180.55	199	36,020
<i>Utom Bergslag.</i>	97	17,032	—	3,198,454	187.79	176	32,974
Summor och medeltal för hela Riket	199	37,381	3	6,872,522	183.85	188	34,536
Förhållandet var år 1868:							
Inom Bergslag	104	18,184	9	3,285,546	180.68	175	31,592
Utom Bergslag	103	15,935	12	2,903,682	182.21	155	28,191
För hela Riket	207	34,119	21	6,189,228	181.40	165	29,900

Enligt denna fördelning belöpte sig tillverkningen inom Bergslag för bruksåret 1869 till 53.46 % af det inom Riket i dess helhet tillverkade beloppet, under det att enahanda tillverkning för året 1868 utgjorde 53.08 % af nämnda belopp. Medelbeloppet af dygnstillverkningen, åter, har för bruksåret 1869 utgjort: inom Bergslag 180.55 centner, utom Bergslag 187.79 centner och för Riket i dess helhet 183.85 centner; under det att motsvarande belopp för bruksåret 1868 utgjorde: inom Bergslag 180.68 centner, utom Bergslag 182.21 centner och för Riket i dess helhet 181.40 centner. Vid hvarje masugn tillverkades i medeltal, året 1869, inom Bergslag 36,020 centner, utom Bergslag 32,974 centner och inom Riket i dess helhet 34,536 centner; under det att tillverkningsbeloppen i dessa hänseenden året 1868 utgjorde: inom Bergslag 31,592 centner, utom Bergslag 28,191 centner och inom Riket i dess helhet 29,900 centner.

Beräknad Länsvis, har dygnstillverkningen i medeltal uppgått till följande belopp:

Län.	År 1869.	År 1868.
	Centner.	Centner.
Vesterbottens.....	178.61.	180.83.
Vesternorrlands	170.35.	150.37.
Jemtlands.....	40.60.	37.70.

Län.	År 1869.	År 1868.
	Centner.	Centner.
Gefleborgs	224.50.	220.31.
Upsala	227.89.	223.23.
Stockholms	198.35.	217.94.
Kopparbergs	192.67.	202.59.
Vestmanlands	185.70.	181.85.
Örebro	181.74.	179.28.
Skaraborgs	138.73.	162.40.
Vermlands	193.81.	193.10.
Elfsborgs	148.67.	160.91.
Södermanlands	125.43.	130.40.
Östergötlands	201.53.	191.01.
Calmar	121.28.	120.51.
Jönköpings	67.71.	71.30.
Kronobergs	63.72.	71.97.

Beträffande medelbeloppen af blåsningstid och tillverkningsbelopp för hvarje masugn, hvilka, på sätt ofvan omnämmts, för Riket i dess helhet utgjort under bruksåret 1869, det förra 188 dygn och det senare 34,536 centner, samt under bruksåret 1868, det förra 165 dygn och det senare 29,900 centner, så är förhållandet härutinnan för nämnda år inom de särskilda Länen följande:

Län.	Blåsningstid.				Tillverkningsbelopp.	
	År 1869.		År 1868.		År 1869.	År 1868.
	Dygn.	Timm.	Dygn.	Timm.	Centner.	Centner.
Vesterbottens	138.	3.	113.	—	24,670.15.	20,433.90.
Vesternorrlands	139.	4.	168.	2.	23,704.90.	25,278.33.
Jemtlands (blott 1 masugn begagnad)	40.	15.	20.	6.	1,646.00.	763.42.
Gefleborgs	170.	11.	133.	18.	38,266.70.	29,466.68.
Upsala	161.	12.	139.	7.	36,804.00.	31,090.50.
Stockholms	112.	—	83.	7.	22,215.50.	18,152.66.
Kopparbergs	178.	19.	153.	8.	34,452.36.	31,062.17.
Vestmanlands	176.	11.	143.	23.	32,770.63.	26,175.01.
Örebro	217.	10.	191.	13.	39,510.53.	34,341.22.
Skaraborgs (blott 1 masugn begagnad)	244.	12.	249.	19.	33,920.55.	40,566.98.
Vermlands	221.	4.	220.	5.	42,868.55.	42,519.16.
Elfsborgs (blott 1 masugn begagnad)	36.	11.	144.	12.	5,420.50.	23,250.92.
Södermanlands	227.	—	206.	5.	28,471.72.	26,891.08.
Östergötlands	296.	16.	295.	—	59,788.25.	56,347.41.
Calmar	124.	—	117.	5.	15,038.85.	14,123.49.
Jönköpings	105.	4.	111.	8.	7,121.16.	7,936.89.
Kronobergs	144.	8.	172.	10.	9,197.40.	12,408.50.

Den största tillverkningen vid en verkstad har åstadkommits vid Hofors i Gefleborgs Län, med 116,818 centner, och en dygnstillverkning i medeltal af 492.90 centner; hvaremot den minsta för någon verkstad uppgifna tillverkningen, och hvilken egt rum vid den inom Jemtlands Län använda masugnen, utgör 1,646 centner.

Genom Kammar-Collegii, Stats-Kontorets och Commerce-Collegii Kungörelse den 3 September sistlidna år hafva lösningsprisen för tiondetackjernet för samma år varit sålunda bestämda:

	För Centnern. Rdr.
I Philipstads Östra Bergslag i Veåmlands Län	2.60.
» Philipstads Norra och Vestra Bergslager i nämnda Län	2.30.
» Lerbäckes Bergslag i Örebro Län	2.60.
» Carlskoga Bergslag i d:o	2.50.
» Lekebergs Bergslag i d:o	2.45.
» Nora Bergslag i d:o	2.35.
» Lindes Bergslag i d:o	2.25.
» Hjulsjö och Nya Kopparbergs Bergslager i Örebro Län	2.05.
» Tabergs Bergslag i Jönköpings Län	2.55.
» Norbergs och Skinnskattebergs Bergslager i Vestmanlands Län	2.25.
» öfriga orter, der tiondetackjern ännu utgöres	2.25.

Utförseln af tackjern har, enligt uppgift ur Tull-journalerna, uppgått:

under kalenderåret 1869 till	482,821 centner.
» » 1868 »	490,049 »
» » 1867 »	555,728 »
» » 1866 »	356,750 »
» » 1865 »	376,633 »

c) Gjutgodstillverkningen.

Såsom redan blifvit i underdånighet omförmäldt och tabellen Lit. A utvisar, har under bruksåret 1869 vid masugnarna omedelbarligen åstadkommits gjutgods till ett sammanräknadt belopp af 173,494 centner 2 \mathfrak{c} . Vid de egentliga gjuterier, åter, om hvilkas anläggning anmälan hos Bergsöfverstyrelsen egt rum, och från hvilka, i följd deraf, uppgifter rörande tillverkningen till nämnde Styrelse ingått, har, genom tackjerns omsmältning, gjutgods under berörda år blifvit till nedannämnda belopp tillverkad:

		Centner. \mathfrak{c} .
Norrbottens Län: Piteå Socken	Rosfors	310. 11.
Vesterbottens Län: Bygdeå Socken	Robertsfors	1,559. 13.
Vesternorrlands Län: Långsele Socken	Forsse	293. 39.
» » Skön Socken	Mohög	3,285. 1. 3,578. 40.
Jemtlands Län: Offerdals Socken	Rönnöfors	200. —
Gefleborgs Län: Gefle stad	Gefle	5,146. —
» » Vahlbo Socken	Forsbacka	2,563. —
» » Thorsåkers Socken	Hofors	6,334. — 14,043. —
Stockholms Stad	Bergsund	8,125. —
Kopparbergs Län: Falu Stad	Falu	2,434. 56.
» » Ore Socken	Furudal	2,302. 86.
» » Nås Socken	Lindesnäs	807. 63.
» » Garpenbergs Socken	Dormsjö	5,258. 20.
» » Norrbärkes Socken	Morgården	6,158. 45. 16,961. 70.

Vestmanlands Län: Arboga Gjuteri	13,294.	15.	
» » Köpings Gjuteri	5,522.	—	
» » Vestanfors Socken	Fagersta	4,753.	47. 23,569. 62.
Örebro Län: Askers Socken	Brefven	4,816.	79.
» » Bodarne Socken	Laxå	2,137.	62. 6,954. 41.
Skaraborgs Län: Udenäs Socken	Forsvik		5,177. 37.
Vermlands Län: Brunskogs Socken	Brunsbjergsverken	225.	47.
» » Eda Socken	Charlottenberg	1,110.	23.
» » Gunnarskogs Socken	Lyred	33.	50.
» » Elfsbacka Socken	Elfsbacka	987.	80.
» » Rämens Socken	Lesjöfors	1,573.	66.
» » » »	Rämsverken	424.	85.
» » Stafnäs Socken	Stömned	958.	98. 5,314. 49.
Elfsborgs Län: Steneby Socken	Billingsfors	348.	18.
» » Ödeborgs Socken	Rådanefors	1,238.	— 1,586. 18.
Göteborgs och Bohus Län: Göteborgs Stad	Göteborgs Stads Mekaniska verkstad	11,451.	69.
» » » » Partille Socken	Jonsered	1,195.	— 12,646. 69.
Södermanlands Län: Lilla Mällösa Socken	Hellefors	2,565.	21.
» » Tunabergs Socken	Näfveqvarn	6,098.	99.
» » Kila Socken	Stafsjö	1,143.	60.
» » Åkers Socken	Åker	5,286.	— 15,093. 80.
Östergötlands Län: Risinge Socken	Finspång	37,713.	89.
» » Motala Socken	Motala	12,194.	51.
» » Sunds Socken	Sund	200.	— 50,108. 40.
Calmar Län: Lofta Socken	Öfverrum	6,913.	04.
» » Hallingsbergs Socken	Ankarsrum	17,328.	80.
» » Gärdserums Socken	Forseström	1,412.	60.
» » Ljungby Socken	Fredriksström	1,121.	11.
» » Döderhults Socken	Oskarshamn	2,697.	46. 29,473. 01.
Jönköpings Län: Ingatorps Socken	Bruzaholm	5,060.	49.
» » Kåreda Socken	Åminne	1,855.	64.
» » Gnosjö Socken	Härryd	1,580.	— 8,496. 13.
Kronobergs Län: Skatelöfs Socken	Huseby	977.	—
» » Nottebäcks Socken	Klafreström	379.	—
» » Lenhofda Socken	Säfsjöström	227.	11.
» » Sandsjö Socken	Öremo	1,484.	—
» » Moheda Socken	Torp	1,342.	— 4,409. 11.
Blekinge Län: Lösens Socken	Lyckeby		1,288. —
Malmöhus Län: Helsingborgs Gjuteri		1,600.	—
» » Malmö d:o		6,435.	—
» » Ystads d:o		2,783.	— 10,818. —
Kristianstads Län: Kristianstads d:o			6,300. —
			Summa 226,012. 55.

d) Stångjernstillverkningen.

Under bruksåret 1869 hafva 375 stångjernsverk, med 846 smälthärdar, varit begagnade, samt tillverkningen derstädes uppgått till 4,225,638 centner 46 æ , enligt hvad i nedanstående tabell, Lit. C, finnes närmare angifvet:

Lit. C. Stångjernstillverkningen, året 1869.

Län.	Obegagnade Verk.	Begagnade		Uppgifven tillverkning.	
		Verk.	Härdar.	Centner.	æ
	Antal.	Antal.	Antal.	Centner.	æ
Norrbottens.....	5	3	3	4,335	30
Vesterbottens.....	3	4	9	31,126	38
Vesternorrlands.....	1	18	36	111,190	15
Jemtlands.....	—	2	2	1,708	88
Gefleborgs.....	15	48	119	628,865	—
Upsala.....	1	9	33	122,686	—
Stockholms.....	2	5	14	56,927	—
Kopparbergs.....	13	47	105	542,535	88
Vestmanlands.....	15	32	84	476,362	33
Örebro.....	17	49	111	757,618	74
Skaraborgs.....	2	8	15	49,948	95
Vermlands.....	33	62	149	751,885	91
Elfsborgs.....	3	12	20	94,207	71
Göteborgs och Bohus.....	1	1	1	810	—
Södermanlands.....	6	7	13	57,076	15
Östergötlands.....	6	26	70	309,524	71
Calmar.....	2	15	27	111,144	21
Jönköpings.....	4	15	22	49,171	84
Kronobergs.....	3	10	11	25,245	54
Blekinge.....	—	2	2	43,267	78
Summa	132	375	846	4,225,638	46

Denna tillverkning öfverstiger den för nästföregående året med 178,812.88 centner, och är den största, som hittills under något år blifvit åstadkommen. Det största tillverkningsbeloppet vid ett verk finnes uppgifvet för Smedjebackens valsverk i Kopparbergs Län, med 114,405.43 centner, och det minsta för ett verk i Gefleborgs Län, med 70 centner.

Med åberopande af hvad i den underdåniga Berättelsen för nästföregående år blifvit anfördt rörande ej mindre det förhållandet, att vissa till denna gren af jernhandteringen hörande verk på senare tider börjat användas uteslutande, eller i betydligare omfattning, för tillverkandet af smältstycken, hvilka, der de ej disponerades direkt för export, hufvudsakligen vid andra, med valsverk försedda, verkstäder vällades och utarbetades, än ock svårigheten att, med den form, i hvilken uppgifterna härom inkomme, och i anseende till berörda fördelning af tillverkningsarbetet, kunna, med nöjaktig tillförlitlighet, beräkna, huru stort belopp af nu åsyftade tillverkning rätteligen borde under artikeln

»Stångjern» upptagas; får Collegium, i likhet med hvad förut skett och med tillämpning af dervid följda grunder, i hithörande afseende endast anmäla, att för nu ifrågavarande år en tillverkning af smältstycken, af hvilka utan tvifvel den öfvervägande andelen blifvit inom landet till stång- och ämnes-jern vidare förarbetad, finnes särskild uppgifven:

för Gefleborgs Län af.....	15,301.00	centner.
» Kopparbergs » »	258,116.09	»
» Vestmanlands » »	135,587.20	»
» Örebro » »	221,515.56	»
	<hr/>	
	eller tillsammans 630,519.85 centner.	

Slutligen hafva ock, enligt uppgift, vid Motala mekaniska verkstad blifvit tillverkade 13,629.95 centner jernvågsskenor, hvilket belopp likväl ingår i det förut angifna beloppet tillverkad stångjern.

e) Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen.

För tillverkning af stål och jernmanufaktur under bruksåret 1869 hafva varit begagnade 259 verk; och är den vid dessa verk åstadkomna tillverkningen af nämnda slag uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 751,297 centner 36 g , enligt hvad nedanstående tabell, Lit. D, närmare utvisar:

Lit. D.

Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen, året 1869.

Län.	Begagnade verk.	U p p g i f v e n t i l l v e r k n i n g .											
		Stål.		Plåtar.		Spik.		Redskapssmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.
Norrbottnens	3	—	—	—	—	750	82	13	39	316	8	1,080	29
Vesterhottens	3	—	—	—	—	1,041	83	48	80	1,531	16	2,621	79
Vesternorrlands	11	113	79	—	—	3,034	95	1,581	6	7,092	61	11,822	41
Jemtlands	2	—	—	—	—	75	2	—	—	282	55	357	57
Gefleborgs	10	87,856	—	—	—	1,351	—	—	—	24,173	—	113,380	—
Upsala	4	2,006	—	—	—	31	—	—	—	492	—	2,529	—
Stockholms	3	—	—	9,475	—	77	—	—	—	347	—	9,899	—
Kopparbergs	26	23,050	84	17,188	32	6,952	21	5,770	24	2,625	59	55,587	20
Vestmanlands	10	72,403	45	16,052	45	619	11	1,606	74	4,528	76	95,210	51
Örebro	21	21,705	81	—	—	5,722	98	624	22	25,675	23	53,728	24
Skaraborgs	5	—	—	—	—	2,587	86	1,559	69	2,484	74	6,632	29
Vermlands	51	25,957	93	—	—	20,598	91	1,951	92	29,409	6	77,917	82
Elfsborgs	11	21,378	97	—	—	3,413	79	—	—	4,235	92	29,028	68
Göteborgs och Bohus	3	—	—	—	—	464	1	3,242	86	400	—	4,106	87
Södermanlands	8	—	—	8,000	—	8,466	18	2,274	82	986	28	19,727	28
Östergötlands	26	54,564	24	56,544	54	18,142	87	6,102	90	41,311	11	176,665	66
Calmar	16	—	—	—	—	5,684	25	2,411	10	14,194	99	22,290	34
Jönköpings	18	—	—	—	—	4,085	86	1,532	27	9,391	65	15,009	78
Kronobergs	21	—	—	—	—	4,166	65	225	—	3,414	28	7,805	93
Hallands	1	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	90	—
Blekinge	3	—	—	10,500	—	22,606	—	—	—	8,169	70	41,275	70
Malmöhus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3,531	—	3,531	—
Kristianstads	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	1,000	—
Summa	259	309,037	3	117,760	31	109,872	30	28,945	1	185,682	71	751,297	36

I den här upptagna ståltillverkningen äro inberäknade 125,049 centner 20 g dithörande, å nedannämnda ställen enligt Bessemers metod åstadkomna, tillverkningar, nemligen:

Vid Sandviken i Gefleborgs Län	77,604.00 centner.
» Siljansfors i Kopparbergs Län	5,205.65 »
» Vestanfors i Vestmanlands Län	41,171.70 »
» Carlsdal i Örebro Län	1,067.85 »

Summa 125,049.20 centner.

Det sammanlagda beloppet af ofvan uppgifna jernmanufaktur- och stål-tillverkning öfverstiger beloppet af motsvarande tillverkning för nästföregående året med 146,449.60 centner, och är det största, som under något år blifvit åstadkommet.

Beträffande jernrörelsen på vågarna och vid andra exportställen, så har under brukåret 1869 dermed förhållit sig på sätt i nedanstående tabell, Lit. E, finnes angifvet, nemligen:

Lit. E.

Jernrörelsen på vågarna och vid andra exportställen. året 1869.

	Stångjern.		Jernmanufaktur.		Summa.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Inventarium från år 1868	1,259,709	38	170,602	63	1,430,312	1
Ifrån bruken inkommet på vågar och till andra exportställen	2,632,347	60	375,224	33	3,007,571	93
Summa	3,892,056	98	545,826	96	4,437,883	94
Af jernexporten år 1869 utgick från:						
Stockholms vågar	773,179	92	127,027	26	900,207	18
Göteborgs våg	1,095,500	42	172,907	93	1,268,400	35
De öfriga stapelstadsvågarna	614,439	17	16,017	14	630,456	31
Köpings, Strömsholms och Vesterås uppstadsvågar, tillsammans	168,504	95	6,739	39	175,244	34
Grisslehamn, Nordmaling, Rantan, Umeå, Piteå, Ljusne, Öregrund, Mem och Valdemarsvik, enligt uppgifter till General-Tullstyrelsen, tillsammans	103,384	43	862	41	104,246	84
Summa jernexport	2,755,008	89	323,554	13	3,078,563	2
Afgått till export	2,755,008	89	323,554	13	3,078,563	2
Uttaget till inrikes förbrukning	78,244	9	65,958	32	144,202	41
Inventarium vid smidesårets slut	1,058,804	—	156,314	51	1,215,118	51
Summa	3,892,056	98	545,826	96	4,437,883	94
Af inventarie-jernet vid smidesårets slut tillhörde:						
Stockholms vågar	372,820	52	72,386	16	445,206	68
Göteborgs våg	444,307	62	82,191	92	526,499	54
De öfriga stapelstadsvågarna	190,444	98	1,236	88	191,681	86
Uppstadsvågarna	51,230	88	499	55	51,730	43
S:a inventarium d. 31 1869	1,058,804	—	156,314	51	1,215,118	51

Med tillämpning af de, rörande beräkning af förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern samt Jernmanufaktur och Stål, i den underdåniga Berättelsen för år 1866 anförda grunder, visar sig detta förhållande under nedanstående år hafva varit följande:

Lit. F. *Öfversigt öfver förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern samt Jernmanufaktur och Stål, under åren 1865—1869.*

	1865.		1866.		1867.		1868.		1869.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Stångjern.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	1,031,907	42	1,413,388	57	1,526,793	35	1,183,408	54	1,259,709	38
Tillverkning	3,491,939	86	3,923,985	42	4,010,368	68	4,046,825	58	4,225,638	46
Summa	4,523,847	28	5,337,373	99	5,537,162	3	5,230,234	12	5,485,347	84
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	2,055,994	12	2,637,343	31	3,238,719	20	2,645,242	88	2,755,008	89
Inventarium vid bruksårets slut	1,413,388	57	1,526,793	35	1,183,408	54	1,259,709	38	1,058,804	—
Återstod till Inrikes förbrukning	1,054,464	59	1,173,237	33	1,115,034	29	1,325,281	86	1,671,534	95
Summa	4,523,847	28	5,337,373	99	5,537,162	3	5,230,234	12	5,485,347	84
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	45.45		49.41		58.49		50.58		50.22	
Inventarium vid bruksårets slut	31.24		28.61		21.37		24.08		19.30	
Återstod till Inrikes förbrukning	23.31		21.98		20.14		25.34		30.48	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	
Jernmanufaktur och Stål.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	186,713	85	190,152	12	179,462	8	207,714	15	170,602	63
Tillverkning	639,729	31	549,352	93	537,915	83	604,847	76	751,297	36
Summa	826,443	16	739,505	5	717,377	91	812,561	91	921,899	99
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	207,662	87	170,014	52	281,586	31	343,173	93	323,554	13
Inventarium vid bruksårets slut	190,152	12	179,462	8	207,714	15	170,602	63	156,314	51
Återstod till Inrikes förbrukning	428,628	17	390,028	45	228,077	45	298,705	35	442,031	35
Summa	826,443	16	739,505	5	717,377	91	812,561	91	921,899	99
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	25.13		22.99		39.25		42.23		35.10	
Inventarium vid bruksårets slut	23.01		24.27		28.96		21.00		16.95	
Återstod till Inrikes förbrukning	51.86		52.74		31.79		36.77		47.95	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	

Den sålunda uppgifna exporten af Stångjern öfverstiger den för året 1868 anmälda med 109,766.01 centner; hvaremot exporten af Jernmanufaktur och Stål understiger den för nämnda år med 19,619.80 centner; utgörande den förra 50.22 % och den senare 35.10 % af det belopp till hvardera slaget hörande effekter, som varit att disponera, under det att för året 1868 dessa procenttal uppgingo till, respektive, 50.58 % samt 42.23 % af då befintliga tillgångar. Inventarium vid bruksårets slut har från nästföregående årets räkenskaper minskats, för Stångjern med 200,905.38 centner, och för Jernmanufaktur och Stål med 14,288.12 centner, hvilken minskning motsvarar ett nedgående, för det förra artikelslaget från 24.08 % till 19.30 %, och för det senare från 21.00 % till 16.95 % af de disponibla tillgångarna. Återstoden till Inrikes förbrukning har från året 1868 ökats, för Stångjern med 346,253.09 centner samt för Jernmanufaktur och Stål med 143,246 centner; motsvarande en förhöjning, i förra hänseendet från 25.34 % till 30.48 %, samt i senare afseendet från 36.77 % till 47.95 % af de för hvardera året disponibla tillgångarna af berörda effekter.

2:o) Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken.

a) Guld.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun hafva erhållits 21 π 34 ort 79 korn, efter afdrag af mynnskat- ten. Tillverkningen har varit afradsfri.

b) Silfver.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun har åstadkommits en tillverkning af 206 π 1 ort 97 korn. Tillverkningen har varit afradsfri.

Sala Silfververk i Vestmanlands Län: Grufvebrytningen har härstädes drifvits i 42 arbetsrum, alla i Sala Odalfälts grufvor och för Sala Bergslags räkning. Af dessa arbetsrum hafva tillhört: Torgschacktsgrufvan 5, Storgrufvan 31, Carlsschacktsgrufvan 5 och Grefve Bjelkes Stoll 1; samt varit brutna: på malm 27; för att upptäcka nya malmtillgångar i okänd klyft 10; för beredande af utbrytning i kända malmfält 4; samt för åvägabringande af kommunikation 1. Orter hafva blifvit drifna till en sammanräknad längd af 573.91 fot, deraf i Grefve Bjelkes Stoll 24 fot. Grufvebrytningen har utgjort 100,212 tunnor fyndigt och 2,362.5 tunnor ofyndigt berg, eller tillsammans 102,574.5 tunnor à 6 $\frac{3}{4}$ kubikfot. Ur det brutna berget hafva blifvit utsofrade 208,608.4 centner vaskmalm och 5,434 centner stufmalm, med en silfverhalt i den senare af 16.44 till 38.1 ort på centnern. För blysmältningen hafva från de förberedande processerne blifvit uppförda 18,815 centner stuff, sliger och skärsten, hvaraf, efter drifning och finering, erhållits 2,200 π 10 ort bergfint silfver.

Den egentliga afraden utgör $\frac{1}{6}$ af tillverkningen.

Silfververkets ränteersättningsfond har dels genom räntor, dels genom afsättning för silvertillverkningen, under året vunnit en tillökning af 16,770 rdr 81 öre; och uppick denna fond vid årets slut till ett belopp af 250,792 rdr 11 öre.

Löfås Silfververk i Schedvi Socken, Kopparbergs Län: Tillverkningen af silfver har här utgjort 38 π 1 ort.

Hellefors Silfververk i Hellefors Socken och Örebro Län: Vid de till verket hörande grufvor har, med hänsyn till förut omförmäld fråga om uppgörande af förändrad plan för grufvedriften, hvartill sedermera jemväl kommit en af vederbörande gjord ansökning att få nedlägga verket, hvilken är beroende af utredning af dettas privilegier, arbetet, med behörigt tillstånd, under året fortfarande varit instäldt; och har någon tillverkning af silfver icke heller blifvit vid verket åstadkommen.

Guldsmedshytte Silfververk i Lindes Socken och Örebro Län: Silfver har här erhållits: af verkbley, som på stället åstadkommits, 390 & 77 ort, af verkbley från *Östra Borns* hytta i Ljusnarsbergs Socken 18 & 7 ort samt af verkbley dels från *Östra Borns* hytta, dels från *Ljusnarsbergs* hytta 54 & 13 ort, eller tillsammans 462 & 97 ort.

Den debeterade afraden uppgifves hafva utgjort 6 & 51 ort 28 korn, hvilket motsvarar $\frac{1}{10}$ af det ur verkbley från Guldsmedshyttan utbragta silfret, eller den andel af tillverkningen, hvarmed afraden vid detta verk under året skolat utgå. För *Östra Bornshyttan* åtnjutas frihetsår; och är uppgifvet, att för silfvertillverkningen af bly från *Ljusnarsbergshyttan* någon afrad icke håller blifvit erlagd.

Sammanräknade silfvertillverkningen inom Riket har för året sålunda utgjort 2,907 & 9 ort 97 korn.

c) **Koppar.**

Gustafs- och Carlbergs Kopparverk i Åre Socken och Jemtlands Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 46,700 centner malm och tillverkats 1,387 centner 49 & garkoppar.

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län: De under året härstädes brutna arbetsrum hafva utgjort 106, af hvilka 72 på malmvinst, 27 på försök samt 7 för åvägabringande af kommunikationer. Af dessa arbetsrum hafva drivits 80 i fast klyft och 26 i ras. 283,839 tunnor, eller 1,561,114 centner, berg hafva blifvit brutna och uppfordrade, af hvilka erhållits: 626 tunnor stufmalm, 71,192 tunnor hårdmalm, 47,208 tunnor blötmalm samt 56,384 tunnor sylta och så kallad tvekmalm. Råkoppartillverkningen vid hithörande smältverk har utgjort 17,117 centner 93 &, hvilka lemnat 15,739 centner 1 & garkoppar, deraf 14,168 centner 80 & blifvit garade vid *Stora Kopparberget* och återstoden vid *Avesta*.

Inom Kopparbergs Län hafva för öfrigt blifvit tillverkade:

	Garkoppar. Centner.
Vid <i>Garpenberg</i> i Garpenbergs Socken	63.37.
» <i>Löfåsen</i> i Schedvi Socken	257.73.
	Summa 321.10.

Sammanräknade koppartillverkningen i Kopparbergs Län har således utgjort 16,060 centner 11 & garkoppar.

Riddarehytte Kopparverk i Skinnskattebergs Socken och Vestmanlands Län: Tillverkningen härstädes har utgjort 954 centner 10 & garkoppar.

Ljusnarsbergs Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län: Vid detta verk hafva ur 6,908 centner skärsten, erhållen af malm från verkets egna grufvor, utbringats 1,224 centner 80 & råkoppar, som lemnat 1,025 centner 11 & garkoppar; hvarjemnte af malm från *Kafveltorps* grufvor tillverkats 1,282 centner 80 & råkoppar, som lemnat 1,055 centner 85 & garkoppar; utgörande alltså tillverkningen härstädes tillsammans 2,080 centner 96 & garkoppar.

Kafveltorps Kopparverk i nyssnämnda Socken och Län: Tillverkningen har härstädes uppgått till 1,681 centner 55 & garkoppar.

Bångbro Kopparverk i samma Socken och Län: Af härstädes utbringade 2,354 centner 80 & råkoppar hafva erhållits 1,956 centner 10 & garkoppar.

Flögfors Kopparverk i Ramsbergs Socken och Örebro Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 35,186 centner 35 & malm, af hvilka erhållits 6,988 centner skärsten. Ur dessa hafva vunnits 1,165 centner råkoppar, som lemnat 960 centner 35 & garkoppar.

Tunabergs Kopparverk i Tunabergs Socken och Södermanlands Län: Tillverkningen har härstädes uppgått till 56 centner 52 & garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län: Vid detta verk hafva blifvit nedsmälta 603,050 center 10 g malm, som erhållita från Bersbo- Mormors- och Grönhögs-grufvorna, samt 120,698 centner kopparhaltigt slagg och ugnsgods, eller tillsammans 723,748 centner 10 g kopparhaltigt gods. Af 149,592 centner 70 g skärsten hafva erhållits 31,863 centner 85 g råkoppar, af hvilka 25,419 centner 20 g blifvit garade i härd och lemnat, 20,923 centner 5 g vanlig garkoppar, samt 6,444 centner 65 g genom behandling i flammugn gifvit 5,368 centner 93 g raffinerad koppar; utgörande alltså begge dessa tillverkningar tillsammans 26,291 centner 98 g .

Valdemarsviks Kopparverk i Tryserums Socken och Calmar Län: Den härstädes nedsmälta malmen har utgjort 11,705 centner, och den tillverkade garkopparen har uppgått till 345 centner 9 g .

Enligt hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, har koppartillverkningen i Riket utgjort 51,774 centner 25 g garkoppar.

För tillverkningen vid Kafveltorp och Bångbro hafva åtnjutits frihetsår. För koppartillverkningen vid öfriga här nämnda verk är afraden bestämd till $\frac{3}{10}$ af tillverkningsbeloppet, utom i hvad angår dels Gustafs och Carlbergs, dels Valdemarsviks kopparverk, der de skolat erläggas, för det förra verket med $\frac{1}{10}$, och för det senare, från och med år 1869, med $\frac{1}{10}$ af sagda belopp.

d) Nickel.

Sågmyre Nickelverk i Leksands Socken och Kopparbergs Län: Tillverkningen har här utgjort 104 centner 79 g nickelpoppar, samt 2,210 centner 96 g skärsten, hvilken sistnämnda produkt jenväl varit afsedd att i denna form afyttras.

Klefva Nickelverk i Alsheda Socken och Jönköpings Län: Ur Klefva grufva hafva blifvit uppfordrade 34,120 centner 80 g nickelmalm och 150,890 centner 80 g sylta och berg. Vid nämnda verk hafva nedsmälts 73,349 centner malm, och åstadkommits 3,091 centner 30 g så kallad concentrationssten, samt tillverkats 9 centner 59 $\frac{1}{2}$ g granulerad nickel.

Afraden är bestämd för Sågmyre Nickelverk till $\frac{3}{10}$ och för Klefva till $\frac{1}{10}$ af tillverkningen.

e) Messing.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	g .	ort.
Vid <i>Skultuna Messingsbruk</i> i Skultuna Socken och Vestmanlands Län	3,043.	93.	74.
» <i>Nyköpings Messingsbruk</i>	—	16.	—
» <i>Gusums Messingsbruk</i> i Ringarums Socken och Östergötlands Län.....	176.	68.	—
	Summa 3,220. 77. 74.		

3:o) Diverse Verk och Tillverkningar.

Kopparhamrar och Kopparvalsverk.

Tillverkningen vid dessa verk har utgjort:

	Centner.	g .	ort.
Vid <i>Avesta</i> i Kopparbergs Län.....	1,083.	5.	50.
» <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län	1,365.	29.	30.
» <i>Källefall</i> i Skaraborgs Län.....	81.	—	—
» <i>Åtvidaberg</i> i Östergötlands Län	150.	3.	—
» <i>Lessebo</i> i Kronobergs Län	154.	85.	—

	Centner.	ƒ.	ort.
Vid <i>Kopparmöllan</i> i Kristianstads Län.....	173.	29.	—
» <i>Granefors</i> i Blekinge Län	1,158.	2.	—
» <i>Olofsström</i> i d:o	829.	46.	—
	Summa 4,994. 99. 80.		

Gjutgods af annan metall än Jern.

Tillverkning af sådant gods uppgifves vara åstadkommen:

	Centner.	ƒ.
Vid <i>Dormsjö</i> Mekaniska verkstad i Kopparbergs Län, till ett belopp af.....	8.	46.
» <i>Köpings</i> d:o d:o	39.	40.
» <i>Motala</i> d:o d:o	1,067.	60.
	Summa 1,115. 46.	

Bly

har blifvit tillverkad till nedanstående belopp:

	Centner.	ƒ.
Vid <i>Sala</i> Silfververk	1,078.	56.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	341.	16.
» <i>Persbo</i> i d:o d:o	399.	16.
» <i>Kafveltorp</i> i Örebro Län	2,458.	20.
» <i>Guldsmedshyttan</i> i Örebro Län	7,798.	7.
	Summa 12,075. 15.	

För öfrigt torde böra anmärkas, att Blyglete, som synes vara ernad att såsom sådan afyttras och ej att dess förinnan reduceras, blifvit tillverkad vid *Sala* Silfververk till ett belopp af 319 centner 40 ƒ samt vid *Guldsmedshyttan* till ett belopp af 442 centner 60 ƒ.

Afraden har vid *Löfåsen* utgjorts med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen, och är i fråga om *Guldsmedshyttan*, der tillverkningen af eget verk bly uppgifvits utgöra 5,149 centner 6 ƒ, bestämd att utgå med $\frac{1}{60}$ af tillverkningen. Den öfriga blytillverkningen har varit afradsfri.

Zink.

Ur de Bolaget *La Vieille Montagne* tillhöriga Zinkgrufvor, belägna dels i Lerbäcks och Hammars Socknar af Örebro Län, dels i Godegårds Socken af Östergötlands Län, hafva uppfodrats 731,450 centner zinkmalm, af hvilket belopp 576,042 centner förarbetats i vaskverk. Den rostade zinkmalmen uppgår till 283,800 centner.

Dessutom hafva vid *Kafveltorps* grufvor i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län upphemtats 15,264 centner zinkmalm.

Mettallisk zink har icke blifvit inom Riket tillverkad.

Kobolt.

Vid *Tunaberg* i Tunabergs Socken och Södermanlands Län hafva, genom stampning och vaskning, 1,265 ƒ renad koboltmalm erhållits, hvaraf i afrad erlagts 42 $\frac{1}{2}$ ƒ.

Brunsten.

Häraf är upphemtad:

	Centner.
Ur <i>Mossbo</i> grufvor i Mölltorps Socken och Skaraborgs Län.....	300.
» <i>Böhlets</i> grufvor i Undenäs Socken i samma Län	800.
» <i>Spexeryd</i> och <i>Hohults</i> grufvor i Ödestuga Socken och Jönköpings Län.....	11,772.
	Summa 12,872.

Svafvel.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Falu</i> Svafvelverk	10,053.	50.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	78.	90.
» <i>Dylta</i> i Örebro Län	872.	—
	Summa 11,004. 40.	

Afraden har skolat erläggas vid *Falu* Svafvelverk samt vid *Löfåsen* med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen, äfvensom vid *Dylta* efter enahanda beräkningsgrund, från och med år 1869.

Kopparvitriol.

Vid *Falu* Vitriolverk hafva häraf tillverkats 2,346 centner 29 ℔. Afraden har utgjorts med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Jernvitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.	℔.
Vid <i>Sågmyre</i> Vitriolverk i Leksands Socken och Kopparbergs Län.....	1,040.		
» <i>Dylta</i>	—	774.	40.
	Summa 1,040. 774. 40.		

Afraden har vid *Dylta* skolat från samma tid, som i fråga om svafveltillverkningen derstädes är uppgifven, utgå med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen. För *Sågmyre* vitriolverk åtnjutes frihetsår.

Rödfärg.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Falu</i> Rödfärgsverk	16,686.	—
» <i>Dylta</i>	2,579.	20.
» <i>Klefva</i> i Jönköpings Län.....	20.	—
	Summa 19,285. 20.	

Afraden har skolat utgöras vid *Dylta* såsom för tillverkningen af svafvel och jernvitriol är omförmäldt, vid *Klefva* med $\frac{1}{30}$ och vid *Falu* Rödfärgsverk med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Alun.

Häraf äro tillverkade:

	Tunnor.
Vid <i>Latorps</i> Alunverk i Örebro Län	1,900.
» <i>Ölands</i> » i Calmar Län	1,500.
» <i>Lovers</i> » i d:o	5,750.
» <i>Andrarums</i> » i Kristianstads Län	610.
	Summa 9,760.

Blyerts

har åstadkommit vid *Fagersta* Blyertsverk i Vestmanlands Län och Vestanfors Socken till ett belopp af 320 centner.

Porfyr.

Vid *Elfdals* Porfyrverk, i Kopparbergs Län och Elfdals Socken, hafva arbeten häraf åstadkommit till ett uppgifvet värde af 700 rdr.

Marmor.

Vid *Kolmårdens* Marmorbruk i Östergötlands Län hafva arbeten häraf blifvit förfärdigade till ett värde af 4,200 rdr.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna:

	Kubikföt.
Vid <i>Höganäs</i> i Malmöhus Län:	
af sorten № 1.....	506,938.
» » № 2.....	868,501.
» » № 3.....	400,154.
	1,775,593.
Ur <i>Vallåkra</i> Bolags Stenkolsfält i samma Län	312,570.
Ur <i>Boserups</i> Stenkolsfält i samma Län:	
af sorten № 1.....	28,458.
» » № 2.....	3,446.
	31,904.
Vid <i>Helsingborgs</i> Stenkolsverk	122,692.
	Summa 2,242,759.

I öfverensstämmelse med hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, äro de under bruksåret 1869 åstadkomna bergverksprodukter i nedanstående tabell, Lit. G, summariskt för hvarje slag upptagna; varande äfven, för jemnförelse härutinnan, produktionsbeloppen under de fyra nästförutgångna åren i tabellen införda.

Lit. G.	<i>Bergverksprodukter, åren 1865—1869.</i>				
	1865.	1866.	1867.	1868.	1869.
Jernmalm, Bergmalm.....Centner	11,681,729.30	11,366,078.06	11,401,831.10	12,594,439.15	13,920,633.95
D:o Sjö- och Myr-malmer »	477,602	191,909.57	418,436.30	254,174.95	147,215.25
Tackjern, oberäknadt gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	5,205,472.06	5,285,782.59	5,838,535.23	6,076,567.21	6,699,028.26
Gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	125,796.51	129,087.21	126,008.54	112,661.13	173,494.02
Gjutgods, tillverkad genom tackjerns omsmältning..... »	196,915.12	202,348.57	181,750.99	197,610.80	226,012.55
Stångjern..... »	3,491,939.86	3,923,985.42	4,010,368.68	4,046,825.58	4,225,638.46
Jernmanufaktur och Stål..... »	639,729.31	549,352.93	537,915.83	604,847.76	751,297.36
Guld.....g	35.5024	10.2162	20.31	20.9758	21.3479
Silfver.....»	2,681.8225	2,487.38	2,691.15	3,055.0924	2,907.0997
Koppar.....Centner	43,532	44,833.56	46,922.11	48,261.6840	51,774.25
Nickelkoppar..... »	449.97	599.34	689.53	538.97	114.3833
Nickelsten..... »	1,493.58	1,485.30	1,713.85	1,585.61	5,302.26
Messing..... »	2,504.90	3,286.56	2,311.17	2,320.0446	3,220.7774
Kopparsmide..... »	5,176.46	5,073.425	4,180.2075	5,555.5150	4,994.9980
Gjutgods af annan metall än jern..... »	—	—	—	756.45	1,115.46
Bly..... »	11,272.64	6,787.12	9,646.20	9,249.44	12,075.15
Zinkmalm..... »	610,464	490,300	442,048	560,640	746,714
Koboltmalm.....g	1,400	1,200	1,615	1,055	1,265
Brunsten.....Centner	6,000	8,500	4,370	7,865	12,872
Svafvel..... »	9,931.40	10,536.42	9,828.40	10,411.40	11,004.40
Jernvitriol..... »	3,349.30	3,034.19	3,263.98	1,696.90	774.40
D:o.....Tunnor	2,000	2,000	1,950	2,300	1,040
Kopparvitriol.....Centner	1,763.73	1,266.64	2,263.60	2,184.36	2,346.29
Rödfärg..... »	2,938	15,957.60	12,710	14,086	19,285.20
D:o.....Tunnor	7,742	2,486	2,606	680	—
Alun..... »	5,525	5,575	5,244	5,644	9,760
Blyerts.....Centner	251	351.50	—	1,339.05	320
Porfyr..... till värde i Rdr Rmt af	5,700	3,000	—	—	700
Marmor ... d:o d:o	22,302	24,946.47	13,305	6,007	4,200
Stenkol.....Kubikfot	1,618,136	1,670,186	1,702,606	2,129,124	2,242,795

5:o) Arbetskraft.

Vid bruks- och bergverks-rörelsen hafva, enligt de uppgifter, som derom blifvit meddelade, under året varit använda 25,081 arbetare, såsom i följande tabell, Lit. H, finnes närmare angifvet:

Lit. H.

Antal arbetare, använda vid bruks- och bergverks-rörelsen, året 1869.

	Jerngrufvorna.				Jernverken.					Andra Verk med tillhörande Grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinnor och barn.	Summa.	Masugnarne.	Stångjernsverken.	Manufakturverken och Gjuterna.	Ej klassificerade.	Summa.	Guld-, Silver- och Bly-verken.	Kopparverken.	Åskulliga andra Verk.	Summa.	
Norrbottns Län.....	—	3	—	3	—	16	18	—	34	—	—	—	—	37
Vesterbottens »	—	—	—	—	37	55	26	17	135	—	—	—	—	135
Vesternorrlands »	—	—	—	—	62	193	107	70	432	—	—	42	42	474
Jemtlands »	7	3	—	10	4	7	6	3	20	—	135	6	141	171
Gefleborgs »	196	6	—	202	445	740	230	—	1,415	—	—	—	—	1,617
Upsala »	465	17	11	493	91	233	20	—	344	—	—	—	—	837
Stockholms Län och Stad.....	275	30	35	340	40	114	407	—	561	—	—	—	—	901
Kopparbergs Län.....	760	53	85	898	849	751	287	195	2,082	27	801	142	970	3,950
Vestmanlands Län utom Sala Berghauptmans-Distrikt.}	268	35	—	303	325	539	335	173	1,372	—	79	146	225	1,900
Sala Bergshauptmans-Distrikt.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	356	—	—	356	356
Örebro Län {5:te Bergmästare-Distr.	440	27	23	490	360	339	36	—	735	202	484	28	714	1,939
{6:te Bergmästare-Distr.	536	41	59	636	460	627	110	—	1,197	—	24	867	891	2,724
Skaraborgs Län.....	—	—	—	—	18	78	82	—	178	—	—	32	32	210
Vermlands »	772	—	98	870	450	1,030	337	—	1,817	—	—	—	—	2,687
Elfsborgs »	—	—	—	—	21	136	112	—	269	—	—	—	—	269
Göteborgs och Bohus Län.....	—	—	—	—	—	4	340	—	344	—	—	—	—	344
Södermanlands Län.....	166	14	45	225	123	66	232	—	421	—	3	5	8	654
Östergötlands »	27	—	—	27	63	419	526	—	1,008	—	1,279	1,010	2,289	3,324
Calmar »	—	—	—	—	82	210	312	—	604	—	148	176	324	928
Jönköpings »	46	17	—	63	129	124	93	—	346	—	—	73	73	482
Kronobergs »	—	—	—	—	31	57	118	—	206	—	—	3	3	209
Hallands »	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Blekinge »	—	—	—	—	—	—	183	—	183	—	—	19	19	202
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	57	—	57	—	—	34	34	91
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	211	—	211	—	—	427	427	638
Summa	3,958	246	356	4,560	3,590	5,738	4,187	458	13,973	585	2,953	3,010	6,548	25,081

hvarjemte Bergmästaren i 9:de Distriktet förmält, det den arbetskraft, som blifvit använd för upptagandet af det inom Jönköpings och Kronobergs Län upphemtade, här ofvan uppgifna, belopp sjö- och myr-malm, vore att anse såsom motsvarande 1,743 mansdagsverken.

I afseende å olyckshändelser, timade bland de vid bergverken under året sysselsatte arbetare, har blifvit anmäldt: att vid Vinkärns grufvor i Kopparbergs Län två personer och vid Stora Kopparberget en person skadats, men hvilka samtliga dock blifvit återställda; att inom 6:te Bergmästare-Distriktet tre personer omkommit, deraf två genom

fall i grufvor och en genom vådaskott; att vid Persbergs grufvor i Vermlands Län tre personer omkommit och derjemte 13 personer blifvit skadade; varande dessa vid sistnämnda grufvor timade olyckshändelser föranledda, tio af skottskador och de öfriga sex, dels af nedfallande stenar, dels af fall i grufvan, och uppgifves derjemte, att de tio skottskadorna uppkommit, fem vid begagnandet af dynamit, två vid användandet af amidkrut och tre vid nyttjandet af vanligt krut.

Enligt inkomna uppgifter, hafva vid bruks- och bergverks-driften under året varit begagnade 80 ångmaskiner, af hvilka 50 vid grufvorna, nemligen 2 i Gefleborgs Län, 6 i Upsala Län, 4 i Stockholms Län, 6 i Kopparbergs Län, 5 i Vestmanlands Län, 11 i Örebro Län, 3 i Södermanlands Län, 4 i Östergötlands Län, 1 i Calmar Län och 8 i Malmöhus Län; 6 vid masugnsdriften, nemligen 1 i Gefleborgs Län, 1 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 2 i Kopparbergs Län och 1 i Vestmanlands Län; 17 vid Stångjerns- och Manufaktur-verken, nemligen 4 i Gefleborgs Län, 4 i Upsala Län, 1 i Kopparbergs Län, 3 i Vestmanlands Län, 3 i Örebro Län, 1 i Jönköpings Län och 1 i Blekinge Län; samt 7 vid andra verk, nemligen 2 i Örebro Län, 3 i Malmöhus Län, 1 i Kristianstads Län och 1 i Blekinge Län.

5:o) Inmutningar och Hvilostånd.

På sätt nedanstående tabeller närmare utvisa, hafva under året af vederbörande tjänstemän blifvit utfärdade 3,390 mutsedlar å följande slags mineral-anledningar, nemligen:

	Jernmalm.		Guld-, Silver- och Bly-malmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Zinkmalm.	Manganmalm.	Koboltmalm.	Svafvelkis.	Blyerts.	Stenkol.	Varp.		Summa.	
	Bergmalm.	Sjö- och Myr-malmer.										Jern.	Andra.		
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:															
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk å.....	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
» Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet å.....	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» D:o i 2:dra d:o.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» D:o i 3:dje d:o.....	15	—	1	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	21
» D:o i 4:de d:o.....	98	—	5	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
» D:o i 5:te d:o.....	8	—	5	7	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	39
» D:o i 6:te d:o.....	10	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12
» D:o i 7:de d:o.....	23	—	11	16	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	51
» D:o i 8:de d:o.....	7	3	4	9	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	27
» D:o i 9:de d:o.....	—	6	28	4	—	—	—	—	—	—	585	—	—	—	624
Summa	169	9	54	77	2	1	2	—	25	—	585	—	—	—	924
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:															
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk å.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet å.....	18	—	13	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
» D:o i 2:dra d:o.....	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
» D:o i 3:dje d:o.....	28	—	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	34
» D:o i 4:de d:o.....	193	—	9	7	1	5	—	—	—	12	—	—	—	—	227
» D:o i 5:te d:o.....	88	—	55	47	—	—	—	—	2	—	—	4	3	—	199
» D:o i 6:te d:o.....	28	—	5	3	—	—	8	—	—	—	—	—	2	—	46
» D:o i 7:de d:o.....	53	—	33	18	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	109
» D:o i 8:de d:o.....	10	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
» D:o i 9:de d:o.....	48	18	16	2	—	—	—	—	—	—	1,706	—	—	—	1,790
Summa	467	18	136	95	1	5	13	1	3	12	1,706	4	5	—	2,466
Summa Summarum	636	27	190	172	3	6	15	1	28	12	2,291	4	5	—	3,390

samt meddelats hvilostånd för 778 grufvor, nemligen:

Lit. K.

Hvilostånd, meddelade året 1869.

	Jernmalm.	Guld, Silver- och Bly- malmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Blyerts.	Stenkol.	Summa.
Af Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet för.....	213	—	—	—	—	—	213
» D:o i 2:dra d:o	—	—	—	—	1	—	1
» D:o i 3:dje d:o	45	—	—	—	—	—	45
» D:o i 4:de d:o	133	—	—	2	—	—	135
» D:o i 5:te d:o	11	17	39	—	—	—	67
» D:o i 6:te d:o	10	—	—	—	—	—	10
» D:o i 7:de d:o	25	—	—	—	—	—	25
» D:o i 8:de d:o	—	—	8	1	—	—	9
» D:o i 9:de d:o	1	—	—	—	—	272	273
Summa	438	17	47	3	1	272	778

Uppgifna antalet utmål, som under året varit under hvilostånd, har deremot utgjort 754, af hvilka 543 tillhört jerngrufvor; hvarjemte hvilostånd förmåts äfven hafva åtnjutits för 1,079 inmutade, men med utmål icke försedda, områden, af hvilka 262 varit inmutade för vinnandet af jernmalm.

6:o) Förändringar genom anläggning eller nedläggande af verkstäder.

Under året hafva resolutioner blifvit utfärdade rörande anläggning af

Igelfors Stångjernsverk i Regna Socken och Östergötlands Län;

Svedjebackens Stångjernsverk i Harmångers Socken och Gefleborgs Län;

Kallinge Stångjernsverk i Ronneby Socken och Blekinge Län;

Stora Björstorps Spikverk i Askersunds Socken och Örebro Län;

Silfbergs Silfververk i Silfbergs Socken och Kopparbergs Län;

Sågmyre Vitriols- och Rödfärgs-verk i Leksands Socken och Kopparbergs Län;

Silfbergs Rödfärgsverk i Silfbergs Socken och Kopparbergs Län;

hvaremot nedläggande för alltid af något verk icke blifvit hos Collegium anmäldt.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar,

L. MANDERSTRÖM.

S. J. STENBERG.

Stockholm den 28 Oktober 1870.

Frans Ant. Crælius.

